

กรรณิการ์ Night Blooming Jasmine

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Nyctanthes arbor-tristis* L. วงศ์ Oleaceae

ไม้พุ่ม สูงประมาณ 2 เมตร ส่วนของกิ่งตรงปลายมักเป็นสี่เหลี่ยม ใบเดี่ยว ออกตรงข้าม รูปไข่ แผ่นใบหนา ผิวใบค่อนข้างสาก ดอกออกเป็นช่อ ประมาณ 3-7 ดอก ดอกย่อยกลีบสีขาว หลอดดอกสีส้มเข้ม ดอกบานกลางคืน ร่วงตอนเช้า จึงได้ชื่อว่า เป็น night blooming jasmine ผลแบน รูปไข่กลับ เมื่อแก่ แห้งแล้วแตก ในอินเดีย จะเรียกว่า ดอกปาริชาติ (Parijat) ใช้ปรุงเป็นอาหาร หลอดดอกใช้เป็นสีย้อมผ้า

ส่วนที่ใช้และสรรพคุณ ดอก รสขมหวาน แก้ไข้ แก้ลมวิงเวียน¹ ผสมในตำรับยาหอมพรหมอุทิศ² ต้น: รสขมเย็น แก้ปวดศีรษะ ใบ: รสขม บำรุงน้ำดี ราก: รสขม แก้ท้องผูก บำรุงธาตุ บำรุงกำลัง บำรุงเส้นผมให้ดำ

ข้อควรระวัง ดอก ควรระวังการใช้ในสตรีมีครรภ์³ เนื่องจากมียาพิษบ้านหลายประเทศ ใช้ส่วนหลอดดอกเป็นสมุนไพรประจำเดือน

ข้อมูลเพิ่มเติม

ในประเทศ อินเดีย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ใช้เป็นยาขับประจำเดือน ส่วนใบ มีรสขม แก้ไข้ ซึ่งสอดคล้องกับการใช้ในไทย ดอกสกัดด้วยน้ำมีฤทธิ์ลดน้ำตาล และ ลดไขมัน ในสัตว์ทดลอง⁴ สารสกัดเอทานอล จากส่วนหลอดดอก พบสารคาโรทีนอยด์ 200 มก.ต่อ กก. ซึ่งมีฤทธิ์ต้านการอักเสบ⁵ ใบสกัดด้วยน้ำ มีฤทธิ์เสริมภูมิคุ้มกัน และสารละลายน้ำจากส่วนสกัดเอทานอล มีฤทธิ์ลดไข้ และลดอาการปวด⁴ สารสกัดเปลือกต้น(สกัดด้วยเมทานอล) มีฤทธิ์ลดอาการอักเสบและแก้ปวด⁶

¹ กองประกอบโรคศิลปะ กระทรวงสาธารณสุข. ตำราแพทย์แผนโบราณทั่วไป. กทม.

² ร.ต.อ.เปี่ยม บุญยโชติ. ตำรายาผงแพทย์แผนโบราณ. กทม.: ห้างหุ้นส่วนจำกัดเกษมบรรณกิจ, p 206

³ Champa Rani Sunaina Chawla Manisha Mangal, Anupam K Mangal, Subhash Kajla. *Nyctanthes arbor-tristis* Linn. (Night Jasmine): A sacred ornamental plant with immense medicinal potentials. *Indian Journal of Traditional Knowledge* 2012; 11(3):427-435

⁴ Rangika, B.S., Dayananda, P.D. & Peiris, D.C. Hypoglycemic and hypolipidemic activities of aqueous extract of flowers from *Nycantus arbor-tristis* L. in male mice. *BMC Complement Altern Med* **15**, 289 (2015). <https://doi.org/10.1186/s12906-015-0807-0>

⁵ Abhishek Kumar Sah^{1*} and Vinod Kumar Verma. Phytochemicals and Pharmacological Potential of *Nyctanthes arbortristis*: A Comprehensive Review. *International Journal of Research in Pharmaceutical and Biomedical Sciences* 2012; 3(1) : 420-6

⁶ Bibhuti Bhusan Kakoti, Paresh Pradhan, Sudarshana Borah, Kabita Mahato, Mritunjay Kumar *Analgesic and Anti-Inflammatory Activities of the Methanolic Stem Bark Extract of Nyctanthes arbor-tristis* Linn. *Biomed Res Int.* 2013; 2013: 826295. Published online 2013 Jul 29. doi: 10.1155/2013/826295